

ГЛАВА 1

За зовнішнім спокоєм дівчинки, що стояла біля купелі, вирували почуття горя й образи, котрі тільки наростали.

Відтоді, як Чарльза не стало, її не полишали надії... Хоча вона й бідкалася по смерті Чарльза (бо любила його нівроку), її горе затьмарило тремке бажання й непереборне очікування... Справа в тому, що коли Чарльз був живим, — а вигляд він мав славний: володів особливим чаром, підкупляв радістю й безтурботністю, — вся любов діставалося саме йому. Лора вважала, що це було доволі слушно, та й справедливо. Сама ж вона завжди була спокійною і марудною, як то незрідка трапляється з другою небажаною дитиною, котра з'являється надто скоро після первістка. Батько й мама добре ставилися до неї, огортали ласкою, але мазунчиком все одно залишався Чарльз.

Якось вона підслухала, як мама говорила гості: — Авжеж, Лора дорога нам, але то страх яка понура дитина!

Дівчинка чесно й безнадійно мирилася зі справедливістю цих слів.

Лора видавалася нудною дитиною. Вона була блідою коротункою. Волосся в неї не кучерявилось, та й сказонуту щось таке, від чого роз-

реготалися б інші, не утнула би. То від Чарльза всі заходилися сміхом. Дитиною вона вважалася доброю й покірною, нікому клопоту не завдавала, проте й важливою не була, і — як сама думала — уже й не стане.

— Мама любить Чарльза більше, ніж мене... — якось заявила вона нянечці. На що та відразу ж випалила:

— Які дурниці ти мелеш, то цілковита вигадка. Твоя мама любить обох дітей однаково. Вона завжди справедлива. Матері люблять своїх дітей і ніколи не роблять різниці.

— У котів по-іншому, — заперечила Лора, згадуючи кошенят, котрих нещодавно кішка привела на світ.

— Просто коти — тварини, — правила своєї нянечка. — Хай там як, пам'ятай, що Бог любить тебе, — додала вона, злегка збавивши невимовно простий тон, який вчувався у попередньому висловлюванні.

Лора зголосилася з поважною думкою. «Бог любить нас, бо мусить. Але, вочевидь, навіть Господь, — як то думала Лора, — дужче любив Чарльза. Тому що створювати Чарльза напевне стало для нього за більшу втіху, ніж створювати Лору».

«Авжеж, я й сама можу полюбити себе міцніше за всіх, — розмірковувала Лора, заспокоюючись таким чином. — Я можу любити себе сильніше, ніж Чарльз, мама, тато й будь-хто інший».

Після того Лора пополотніла ще більше, стала тихішою й скромнішою, ніж раніше.

Дівчинка зробилася такою слухняною та доброю — хоч до рани прикладай — аж нянечка від того почала ніяковіти. Вона поділилася із покоївкою своїм нав'язливим страхом, буцімто Лора може «відійти» молодістю.

Правда, помер-таки Чарльз, а не Лора.

— Чому ви не заведете собаку для дитини? — ні сіло ні впало пристав з питанням містер Болдок, старий завзятий друг батька Лори.

Артур Франклін і так, схоже, був спантеличений, бо питання застало його в розпалі їхньої палкої суперечки з його другом про значення Реформації¹.

— Для якої ще дитини? — збентежено запитав той. Містер Болдок кивнув своєю великою головою у бік Лори, спокою їй було — хоч відбавляй. Вона саме каталася на уявному велосипеді, петляла ним поміж дерев, їздила по газону. То було спокійне видиво. Жодного вам натяку на небезпеку чи катастрофу. Дитиною Лора була вкрай обережною.

— Це ще з якого дива? — спаленів містер Франклін. — Від псів одні неприємності. Тільки те й роблять, що постійно ганяють з брудними лапами і килими переводять.

— Собаки, — сказав містер Болдок у своєму менторському дусі, ладному неабияк розтривожити мало не кожного співбесідника, — наділені надзвичайною силою зміцнювати людський дух. Для собаки її власник — це божество, якому він поклоняється, і не лише поклоняється,

а й любить, і то в нашій то цивілізації, котра знає занепаду. Все більше людей береться заводити собак. До них доходить, що завдяки цим тваринам визріває відчуття сили й значущості.

— Гмм, — протягнув Франклін, — і ти кажеш, що то гарна затія?

— Скоріше — *ні*, — відповів Болдок. — Але я маю невинуватну слабкість. Хочеться мені бачити людей щасливими. Лора не виняток.

— Лора ще й яка щаслива, — запевняв батько. — До того ж у неї є кошени, — додав той.

— Тьху, — не вгавав містер Болдок. — Та то зовсім інша справа. Якщо поміркуєш над тим, то все збагнеш. Але біда в тому, що думати про таке ти не збираєшся. Візьмімо бодай до уваги твої переконання про економічні умови Реформації на цьому етапі, якими ти тільки-но ділився. Ти хоча б на хвилю задумувався...

Вони взялися за старе, гаряче ламаючи списи в суперечці, неабияк потішаючись тим, до того ж містер Болдок щоразу підкидав найбільш безглузді й зухвалі судження.

Утім, у голові Артура Франкліна добряче засіло неясне занепокоєння. Того ж вечора він зайшов до кімнати своєї дружини, де вона саме перевдягалася, готуючись до вечері, і враз запитав:

— Чуєш, із Лорою все гаразд, правда ж? Вона ж здорова, щаслива і таке інше?

Дружина прикипіла до нього своїми спантеленими синіми очима, чудесними темно-волошковими очима, такими ж, як у їхнього Чарльза.

— Любчику, — звернулася вона, — авжеж, Лора в нормі! Вона навіть коники ніколи не викидає, як то робить більшість дітей. Лора взагалі не завдає мені клопоту. Вона добра дитина, ніде не придерешся. Яке ж то щастя!

Хвилю потому, застібнувши на шиї разок з перлів, вона раптом поцікавилася:

— А в чому справа? Чого це ти раптом сьогодні запитав про Лору?

Артур Франклін неясно відповів:

— Та просто Болді... він дещо сказав.

— Ох, *Болді!* — У голосі місіс Франклін вчувалася радість. — Ти ж знаєш, *який він*. Нагнітати то в його стилі.

Декілька днів після цієї okazji, виходячи з їдальні після ланчу, на який завітав містер Болдок, у передпокої вони зустріли нянечку. Анджела Франклін зумисне перепинила її і звернулася чітким, злегка підвищеним голосом:

— Міс Лора в нормі, чи не так? Вона ж цілком здорова і щаслива, правда?

— О, так, мадам, — впевнено і з ноткою образи відповіла нянечка. — Вона *ще та* дівчинка, ніколи не завдає прикрощів. Не те, що мастер² Чарльз.

— То, виходить, Чарльз робить збитки? — вклинився містер Болдок.

Нянечка поважно повернулася до нього.

— Як і звичайний хлопчисько, сер, він частенько пустує! Бачте, він не стоїть на місці. Ось-ось і в школу піде. Вони завжди непоси-

дючи у такому віці. Та й травлення його підводить, він крадькома від мене хапає забагато солодощів.

Поблажлива усмішка заясніла на її устах. Вона помотала головою і пішла.

— І все ж вона обожнює його, — мовила Анджела Франклін, коли вони ввійшли до вітальні.

— Ще б пак, — задумано сказав містер Болдок. — Я завжди вважав, що жінки дурепи.

— Наша нянечка зовсім не дурепа.

— А я й не про нянечку.

— А про мене? — Анджела тут же зміряла його різким поглядом, правда, не вкрай різким, бо то все-таки Болді — весельчак із чудернацькими випадками. Йому прощалася певна грубість, яка, можна сказати, була однією з рис його принадності.

— Я думаю написати книжку про проблеми другої дитини, — видав містер Болдок.

— Та ти що, Болді?! Невже ти виступаєш за одну дитину в сім'ї? З якого боку не глянь, а це здається ненормальним.

— Хах! У сім'ї із десяти ротів я бачу неабиякий сенс. Ясна річ, коли їм дають розвиватися, як має бути: виконувати хатню роботу, аби старші дивилися за малими і таке всяке. Всі вони — гвинтики цієї побутової машини. Зауваж, так із них справді буде зиск, а не просто шастатимуть про людське око. Але в наш час ми, як справжні бовдури, розділяємо їх і розпикуємо по «вікових